

Στο δρόμο της διεκδίκησης για τα άτομα με ψυχικές αναπηρίες

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Υγεία και ιατρικά θέματα](#)

«Διαπιστώνουμε ότι σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι άνθρωποι με προβλήματα ψυχικής υγείας δεν κρύβονται όπως στην Κύπρο, αλλά πολλοί συμμετέχουν και μιλούν για ό,τι τους απασχολεί, ενώ οι οργανώσεις αυτών που επέζησαν από απόπειρες αυτοκτονίας είναι εξωστρεφείς, ζητούν να έχουν λόγο σε συνέδρια και σε επιτροπές αναδιαμόρφωσης του συστήματος ψυχικής υγείας – κι εμείς δεν φτάσαμε ακόμα σε αυτό το επίπεδο» ανέφερε στον «Φ» η διευθύντρια Διεύθυνσης Ψυχικής Υγείας, δρ Άννα Παραδεισιώτου.

Η συνέντευξη βέβαια που μας παραχώρησε στο πλαίσιο αυτού του ρεπορτάζ ο Ξενοφών Ιωαννίδης, πρόεδρος του Παγκύπριου Ομίλου «Ελπιδοφόρος», της μοναδικής οργάνωσης που όπως μας είπε, που «δημιουργήθηκε από ψυχικά ασθενείς που ήθελαν να ακουστεί η φωνή τους», υποδεικνύει ότι υπάρχουν και στην Κύπρο άνθρωποι με ψυχικά προβλήματα που τολμούν να περπατήσουν έξω από τη σκοτεινιά του κοινωνικού περιθωρίου και διεκδικούν με σοβαρή επιχειρηματολογία το δικαίωμα τους στη διαφορετικότητα, στην κοινωνική αποκατάσταση, στην εργασία και στην αξιοπρεπή ζωή. «Γνωρίζουμε ότι κάποιιοι δεν είναι ευτυχείς που υπάρχει η δική μας φωνή, γιατί προφανώς θεωρούν ότι έχουμε λανθασμένη και θολή κρίση επειδή είμαστε ασθενείς και παίρνουμε φαρμακευτική αγωγή... λες και η κρίση όλων των άλλων που δεν είναι ασθενείς, είναι σωστή και ξεκάθαρη...» σχολίασε ο κ. Ιωαννίδης που προεδρεύει του «Ελπιδοφόρου» τα τελευταία 10 χρόνια και τον εκπροσωπεί με σταθερή παρουσία και συμμετοχή στις συζητήσεις για την ψυχική αναπηρία στις κοινοβουλευτικές Επιτροπές Εργασίας, Υγείας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Μάλιστα στην παρούσα συγκυρία, έχει προσκληθεί να συμμετάσχει - μεταξύ άλλων αρμόδιων φορέων κρατικών και μη - στην επικείμενη συζήτηση με θέμα τα κρατικά προγράμματα υποστήριξης των ατόμων με ψυχικές αναπηρίες που ενέγραψε στην Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μόλις πριν λίγες μέρες ο

βουλευτής της ΕΔΕΚ Ανδρέας Αποστόλου.

Τη συζήτηση του θέματος ευνοεί και ο πρόεδρος της Επιτροπής βουλευτής του ΑΚΕΛ Άντρος Καυκαλιάς, που μας ανέφερε ότι «η διάγνωση, η θεραπεία, η περίθαλψη, η επανένταξη των ατόμων με ψυχικές αναπηρίες στην κοινωνία, δεν είναι αρμοδιότητα μόνο των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας, αντιθέτως πρέπει να βρίσκεται σε απόλυτη συνεργασία με άλλες υπηρεσίες και υπουργεία».

Παραδεισιώτου: «Δεν αναλαμβάνουμε φροντίδα διαμονής»

«Εμείς ως Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ) αναλαμβάνουμε τη θεραπευτική φροντίδα και τη νοσηλεία των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας» ανέφερε στον «Φ» η δρ Άννα Παραδεισιώτου. «Όταν μετά - πρόσθεσε - υπάρχει ανάγκη να αποκατασταθούν στην κοινότητα και η οικογένεια δεν μπορεί ή δεν υπάρχει για να τους αναλάβει ή δεν μπορούν να ζήσουν αυτόνομα και χρειάζονται έναν προστατευμένο χώρο, πρέπει το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες (ΤΚΕΑΑ) του υπουργείου Εργασίας να συμπεριλάβει και αυτή την ομάδα ατόμων στις αρμοδιότητες του για να τους αποκαταστήσει. Αναγνωρίζουμε τις ιδιαιτερότητες των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας και είμαστε έτοιμοι να βοηθήσουμε ως προς το τι θα περιλαμβάνουν οι ξενώνες διαμονής και πώς θα στελεχωθούν, αλλά δεν μπορούμε εμείς ως Υπηρεσίες που ανήκουμε πλέον στον ΟΚΥΠΥ και αναλαμβάνουμε καθαρά φροντίδα υγείας, να αναλάβουμε τη φροντίδα διαμονής. Είχαμε παλαιότερα στο νοσοκομείο Αθαλάσσας τον Θάλαμο 14 με άτομα με νοητική υστέρηση που έμεναν εκεί για χρόνια.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας βοήθησαν ώστε κάποια από τα άτομα αυτά αποκαταστάθηκαν σε σπιτάκια υπό την ευθύνη των ΥΚΕ. Κάποιοι από εκείνους τους ασθενείς που δεν ήταν δυνατό να αποκατασταθούν, παρέμειναν στο νοσοκομείο Αθαλάσσας και είναι ακόμα εδώ για δεκαετίες. Και δυστυχώς δεν ευοδώθηκαν οι προσπάθειες μας να συνεργαστούμε με τις αρμόδιες υπηρεσίες για να τους αποκαταστήσουμε κι αυτούς στην κοινότητα - σε προστατευμένους ξενώνες οπωσδήποτε - γιατί το ΤΚΕΑΑ θεωρεί ότι δεν είναι δική του αρμοδιότητα τα άτομα με χρόνια ψυχική αναπηρία. Εδώ είναι η διαφωνία μας, αφού εμείς θεωρούμε ότι ο νόμος για την αναπηρία ισχύει για όλα τα άτομα με αναπηρίες χωρίς διάκριση».

Διαφορετικότητα, κατάθλιψη και ελληνική γκόσπελ

«Πάντα ήμουν διαφορετικός, όμως κάποια γεγονότα στην παιδική μου ηλικία σφράγισαν τη διαφορετικότητά μου» μας είπε ο Ξενοφών Ιωαννίδης που έζησε στην Αμμόχωστο μέχρι την τουρκική εισβολή. «Πέρασα -πρόσθεσε- όλη την

παιδική μου ηλικία να κλαίω κάτω από ένα δέντρο στο δημοτικό σχολείο. Μπήκα σε κατάθλιψη από 8 χρονών και στα 12 μου έκανα την πρώτη απόπειρα αυτοκτονίας... έκανα ό,τι έβλεπα τότε στην τηλεόραση... πήρα 40 ασπιρίνες που είχαμε στο σπίτι, γιατί πίστευα ότι η ζωή μου ήταν κατεστραμμένη, έχοντας αυτή τη διαφορετικότητα... Στα 15-16 μου το 1970-71 έκανα δεύτερη αποτυχημένη απόπειρα αυτοκτονίας». Πρόσθεσε ότι αφού πήρε απαλλαγή από τη στρατιωτική θητεία μετά από γραπτή σύσταση του ψυχίατρου που τον παρακολουθούσε, έφυγε στο Λονδίνο για 2 χρόνια και στη συνέχεια στην Αθήνα για τα επόμενα 28. Πρόσφερε εθελοντική βοήθεια σε δύο κέντρα αποτοξίνωσης για άτομα εξαρτημένα στα ναρκωτικά και εργάστηκε ως συνθέτης, στιχουργός και τραγουδιστής δημιουργώντας τραγούδια και σύγχρονη μουσική με χριστιανικό περιεχόμενο. «Βρήκα στην Ευαγγελική Εκκλησία καλούς ανθρώπους, πολλή αγάπη κι ενδιαφέρον κι ένιωσα ξεκούραση μέσα στην ψυχή μου», μας είπε.

«Μαζί με ένα πυρήνα άλλων καλλιτεχνών ταγμένων σε αυτό το είδος μουσικής, ταξίδευα όχι μόνο στην Ελλάδα και στην Κύπρο αλλά και σε άλλες χώρες της Ευρώπης, στην Αυστραλία, Νότιο Αφρική, Βραζιλία και ΗΠΑ για συναυλίες με ελληνική γκόσπελ μουσική». Μας πληροφόρησε ότι επέστρεψε στην Κύπρο το 2005 και μετά από μια κρίση κατάθλιψης διεκδίκησε και πήρε προσφυγικό σπίτι στον συνοικισμό Αγλαντζιάς όπου και διαμένει μέχρι σήμερα, ενώ εργάστηκε στον Οργανισμό Αναπτύξεως Γης και στην Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκατάστασης Εκτοπισθέντων. Είχε συνεργασία με τη δικοινοτική χορωδία κι αυτό τον βοήθησε πολύ, όπως είπε. «Η ίδια η μουσική έπαιξε και παίζει θεραπευτικό ρόλο στη ζωή μου και φέρνει κάποιες ισορροπίες στην ψυχική μου υγεία» παρατήρησε.

Σημειώνουμε ότι σε τηλεφωνική επικοινωνία με τη διευθύντρια του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, Χριστίνα Φλουρέντζου, θέσαμε υπόψη της την αναφορά της δρος Παραδεισιώτου σε «διαφωνία» μεταξύ τους για το συγκεκριμένο ζήτημα και της ζητήσαμε να τη σχολιάσει. «Δεν επιθυμώ να κάνω καμιά δήλωση σε δημοσιογράφους, έχουμε πένθος ως υπουργείο Εργασίας από την απώλεια της υπουργού μας Ζέτας Αιμιλιανίδου», ήταν η απάντηση της κυρίας Φλουρέντζου που περιορίστηκε να πει ότι το θέμα «δεν αφορά το υπουργείο Εργασίας».

Να μην «κουλιάζουν» στην Αθαλάσσα...

Σε ερώτηση μας κατά πόσο συνεχίζεται η αποϊδρυματοποίηση του ψυχιατρικού νοσοκομείου η δρ Παραδεισιώτου μας είπε ότι «έχουμε γύρω στους 20 χρόνιους ασθενείς και κάνουμε προσπάθειες να αποκατασταθούν σε έναν ξενώνα στην κοινότητα με φροντίδα από το κράτος, αφού δεν μπορούν να τους αναλάβουν οι δικοί τους. Επειδή – πρόσθεσε – υπάρχουν δυσκολίες στην αποκατάστασή τους και

επειδή υπάρχει συμφόρηση και υπερ-πληρότητα του νοσοκομείου, το υπουργείο Υγείας μας παραχώρησε το κτήριο του παλιού κέντρου Υγείας Λατσιών να το μετατρέψουμε σε προστατευμένο ξενώνα ειδικά για τους χρόνιους ασθενείς της Αθαλάσσας. Το κτήριο θα παραδοθεί μέχρι τέλος Ιουλίου, θα στελεχωθεί με νοσηλευτές και φροντιστές και αναμένεται να λειτουργήσει μέχρι το τέλος 2022. Απώτερος στόχος είναι να μην υπάρχουν χρόνιοι ασθενείς στο νοσοκομείο Αθαλάσσας. Με την αναβάθμιση του, θέλουμε ένα σύγχρονο νοσοκομείο ψυχικής υγείας όπου οι ασθενείς θα παίρνουν τη φροντίδα που χρειάζονται και γρήγορα θα επιστρέφουν στην κοινότητα - να μένουν στο νοσοκομείο μερικές μέρες ή βδομάδες αν χρειάζεται, αλλά να μην «κουλιάζουν» εδώ για χρόνια».

Προκατάληψη - Περιθωριοποίηση

«Ο Παγκύπριος Όμιλος «Ελπιδοφόρος» δημιουργήθηκε το 2007 με σκοπό την καταπολέμηση της προκατάληψης και του στίγματος που συνοδεύει τους ψυχικά ασθενείς και τους εμποδίζει να επανενταχθούν στον κοινωνικό και εργασιακό χώρο, στο μέτρο και στη δυνατότητα που τους επιτρέπεται», ανέφερε στον «Φ» ο Ξ. Ιωαννίδης. «Δυστυχώς -πρόσθεσε- η περιθωριοποίηση και ο κοινωνικός αποκλεισμός, λόγω της προκατάληψης, γίνεται ένα τεράστιο εμπόδιο στην επανένταξη τους και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την επιδείνωση και τη συνεχή υποτροπή της ψυχικής τους υγείας». Απαριθμώντας τα κυριότερα αιτήματα του «Ελπιδοφόρου» αναφέρθηκε στην ανάγκη έκδοσης δελτίου στάθμευσης για τα άτομα με μόνιμη ψυχική αναπηρία, όπως και στην παραχώρηση σε αυτούς, επιδόματος διακίνησης, αλλά και στην απαλλαγή τους από την εφεδρεία στην Εθνική Φρουρά. Χαρακτήρισε «απαράδεκτο» το σύστημα αξιολόγησης ατόμων με ψυχική αναπηρία από το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, κατήγγειλε ότι δεν υπάρχει τηλεφωνική πρόσβαση σε λειτουργούς της Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας, ώστε να εξυπηρετούνται άτομα με ψυχική αναπηρία, αλλά και συνταξιούχοι και μονογονιοί. Είπε ότι «είναι ανεπίτρεπτο τα άτομα με ψυχική αναπηρία να κατοικούν σε χώρους άθλιους που μπάζουν νερά το χειμώνα και να μην παραχωρείται οικονομική βοήθεια για επιδιορθώσεις των κατοικιών τους λόγω φθοράς, επειδή κάτι τέτοιο δεν προνοείται στην ισχύουσα νομοθεσία». Αναφέρθηκε στα δικαιώματα των ατόμων με ψυχική αναπηρία κατόχων Ευρωπαϊκής Κάρτας Αναπηρίας και επεσήμανε ότι «ενώ όλοι οι δήμοι τους δίνουν δωρεάν κρεβατάκια και ομπρέλες, ο Δήμος Παραλιμνίου αρνείται και τα παραχωρεί μόνο στα άτομα σε τροχοκάθισμα και στους τυφλούς». Τόνισε επίσης ότι «πρέπει να υπάρξει ξεχωριστή νομοθεσία του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος για τα άτομα με αναπηρίες και να καταργηθούν τα εισοδηματικά κριτήρια». Πρόσθεσε ότι «πρέπει να επιτρέπεται σε άτομο με αναπηρία, να φροντίζει άλλο άτομο με αναπηρία, ώστε να υπάρχει απασχόληση των ατόμων με

αναπηρίες ή με χρόνιες παθήσεις». Καταληκτικά αναφέρθηκε στην ανάγκη «άμεσης τροποποίησης της νομοθεσίας περί αναπηρίας ώστε να συμφωνεί και να συμβαδίζει με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα άτομα με αναπηρίες για ισότητα και μη διάκριση, αφού οι αρμόδιες υπηρεσίες στην Κύπρο αν και δεν το παραδέχονται, κρίνουν ότι μόνο τα άτομα με εμφανή κινητική αναπηρία πρέπει να θεωρούνται ανάπηροι».

«Δεν προωθείται επαρκώς η κοινωνική προστασία»

«Ένας από τους κύριους λόγους που ενέγραφα το θέμα για συζήτηση στην Επιτροπή Εργασίας της Βουλής είναι η πεποίθησή μου ότι πρέπει να «τρέξουν» περισσότερα προγράμματα από το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες και να δοθεί περισσότερος χρόνος στην υποστήριξη αυτών των συνανθρώπων μας για να εργαστούν και να έχουν αυτόνομη διαβίωση όπως συμβαίνει στις ανεπτυγμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης», μας είπε ο βουλευτής Ανδρέας Αποστόλου. «Πρέπει να τύχουμε ενημέρωσης από το ΤΚΕΑΑ για τα προγράμματα υποστήριξης των ατόμων με ψυχικές αναπηρίες και για τους σχεδιασμούς του Τμήματος για την ενσωμάτωση στην κοινότητα των ατόμων αυτών». Πάντως στην αιτιολογική έκθεση του εγγραφέντος για συζήτηση θέματος, αναφέρεται ότι «η αποστολή του ΤΚΕΑΑ είναι η προώθηση της κοινωνικής προστασίας, ενσωμάτωσης και απασχόλησης των ατόμων με αναπηρίες, ωστόσο τα προγράμματα που λειτουργούν δεν συμπεριλαμβάνουν επαρκώς τα άτομα με ψυχικές αναπηρίες».

«Χαμηλοί δείκτες, ανίσχυρες υπηρεσίες»

«Οι δείκτες για τον αριθμό των ψυχιάτρων και για τις διαθέσιμες ψυχιατρικές κλίνες στην Κύπρο είναι από τους χειρότερους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και καταδεικνύουν πως οι Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας είναι υποβαθμισμένες και ανίσχυρες να επιτελέσουν το έργο τους», δήλωσε στον «Φ» ο πρόεδρος της κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας βουλευτής Άντρος Καυκαλιάς. «Η Πολιτεία -πρόσθεσε- θα πρέπει να μεριμνήσει ώστε να θεσπιστεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τα άτομα με ψυχική αναπηρία. Να διαθέσει αυξημένους πόρους, να ενισχύσει τις υποδομές και να στελεχώσει τις υπηρεσίες παιδιών και νέων ανθρώπων, δεδομένου ότι ένα μεγάλο ποσοστό των ψυχικών νοσημάτων ξεκινά σε νεαρή ηλικία και δυστυχώς δεν λαμβάνουν τη φροντίδα υγείας που θα έπρεπε να λαμβάνουν. Επιτακτική είναι και η ανάγκη δημιουργίας κέντρων φιλοξενίας ενήλικων ατόμων με αναπηρίες ή άλλα ψυχιατρικά προβλήματα».

Πηγή: philenews.com